

Ólavsøkan nertir okkara samleika

Hargaskaldið Pól F kallar Havnina fyrri Føroyalands miðstöðu í vøkrum yrkingini – ólavsøku-sanginum yvir øllum, »Tórshavn«, har hann hugleiðir um høvuðsstaðin seinastu túsund árin.

Tí hóast ólavsøkan er í Havn, so er hon tjóðarhátíð hjá øllum føroyingum. Ólavsøkan er nakað serligt, hon er nakað serligt hjá havnarfólki, men hon er eisini hátíðin hjá øllum, sum leita sær til Havnar hesar dagar.

Hóast tað seinnu árin hevur verið roynt at tjóvstartað ólavsøkuna eitt sindur fyrr við ymsum tiløkum, so byrjar ólavsøkan ikki rættiliga fyrr enn hon verður sett á Vaglinum ólavsøkuaftan, tá tú í búna ella stási er búgvin at fara til kappróður, sum eisini er sereykenni fyri ólavsøkuna.

Ólavsøkan er eisini søga – upprunin er jú at minnst Ólav kong, sum fall á Stiklastøðum fyri

skjótt túsund árum síðani. Tí nertir ólavsøkan eisini við okkara uppruna og okkara samleika – og okkara kristna kjølfesti.

Nú um dagarnar var standmynd reist at minnst skaldabrøðurnar úr Áarstovu, Hans Andreas og Janus Djurhuus. Tað hevur so mangan verið frammi at reist hesum skaldabrøðum eitt minni – og nú er hetta minnið reist á Áarstovugrund, sum í hesum sambandi hevur fingið heitið »Áartún«.

Í Áarstovu vuku áarstovubrøðurnir, Hans Andreas og Janus Djurhuus upp. Brøðurnir, sum við sínum ymiskligu skalskaparevnum settu sín serliga dám á bý okkara og mentan. Áarstova er horvin fyrri mongum árum síðani, men undir hesi lon hevur Hans Andreas uttan iva fingið íblástur til sangin um »kistuna av kamfertræ« hjá farbróðrinum gamla Dyrhusi á Vertshúsinum beint sunnanfyri.

– Gongin lýsir í morgunsól,
tað skróvar í tómun tunnum,
niðri á sandi er barnagól
og kvaggan av sutlandi dunnum

Tað var Hans Andreas, sum yrkti Barnarímurnar, ið vóru okkum øllum børnum so kærar. Hann yrkti um Kongaríkið í Bábylon, um hin bjartoygda dáan, um skorlittu kúnna, sum logdist heim og um Karina, sum hevði gult og purlut ár, meðan Janus meira yrkti til tey vaksnu:

Mín sorg er ein kvinna so marmorbleik,
hon stendur á brimbørdum strondum,
hon hoyrir stormanna villa leik
og dans á fjallbygðum londum.

Umframt yrkingarnar so týddi Janus stórverk sum Illionskvæði hjá Homer og nógvar aðrar av teimum klassisku griksku yrkjarunum til føroyskt – ein kunnleiki, sum eyðkendi skaldskap hansara.

Áin hevur sín týdning hjá Hans Andreasi, tí síðsta heim hansara var eisini við Havnará – men við hin endan á ólavsøkuni, oman fyrri Sjótleikarhúsið, har ein standmynd av honum var reist fyrri nøkrum árum síðani. Soleiðis er Hans Andreas vorðin markamót í sambandi við ólavsøkuna, tí tá fólk ganga oman og niðan eftir Havnargøtum á ólavsøku, so er tað millum Áarstovu, sum niðara mark, og Sjótleikarhúsið, sum ovara mark.

Veðrið hevur sjálvandi alt at siga á ólavsøku. Er gott veður, ja so leita øll sær oman í býin, men regnar – og regnar illa, so kann tað gerast rættiliga fólkatómt – og tá er gott at sita fjálgt við búgvið borð hjá frægum fólki.

Við takkarorðunum hjá Pól F. Joensen heilsa vit í Miðlahúsinum øllum góða ólavsøku:

Tøkk fái Havnin og fólk, har býr,
fyri góð minni og gleim,
sum hon á Ólavs halgaðu tíð
gav til hvørt Føroyalands heim.
Tí ólavsøkan skal öld eftir öld
reka burtur klandur og sorg.
Veri, so leingi sum føroyingur er,
Tórshavn vár miðstöð og borg.

Eiríkur Lindenskov, ábyrgdarstjóri

INNIHALDSYVIRLIT

Síða 2	Blaðstjórin hugleiðir	Síða 20	Hvat gert tú á ólavsøku?
Síða 4	Borgarstjórin bjóðar vælkomin	Síða 22-24	Jon Hestoy slóðar fyrri
Síða 6	Birgar Johannessen og flaggið	Síða 30-32	Fedgar við ferð
Síða 8	Hvat gert tú á ólavsøku?	Síða 34-40	Kappast í 40 ár
Síða 12	List á ólavsøku	Síða 42	Ólavsøkufótbóltur
Síða 14	Kallsberg var fyrstur	Síða 44	Ólavsøkurenning
Síða 18	Til arbeiðis sunnudag	Síða 48	Eg elski ólavsøkukonsertina

Redaktørur: Rólant Waag Dam

Blaðfólk: Randi Jacobsen
Óli Jákup Jacobsen
Jóannes Hansen
Dagfinn Olsen
Rógvi Nybo
Tróndur Arge
Pætur Albinus
Niels Uni Dam
Páll Holm Johannesen
Birgir Waag Høgnesen

Fotografar: Álvur Haraldsen
Høgri Heinesen

Lýsingarfólk: Eyðun Samuelson
Birgir Waag Høgnesen
Elin Vatnhamar Olsen
James Olsen
Jonna Gaardbo

Umbróting: Tekniskadeild á Sosialinum

Prent: Prentmiðstöðin
Útbering: Posta